KAMMARRÄTTEN
I JÖNKÖPING

DOM

2017-06-08
Meddelad i Jönköping

Mål nr 1590-16

KLAGANDE
[redacted]

God man: [redacted]

Ombud: Elin Joelsson
Frösunda Omsorg AB
Stora Torget 2 C
595 30 Mjölby

MOTPART
Försäkringskassan

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 17 mars 2016 i mål nr 5560-15, se bilaga A

SAKEN
Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver underinstansernas avgöranden och förklarar att [redacted] har rätt till assistansersättning nattetid för tillsyn i stället för väntetid. Målet lämnas över till Försäkringskassan för handläggning.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2203	Slottsgatan 5	036-15 68 00 (vx)	036-16 19 68	måndag – fredag
550 02 Jönköping		**E-post**: kammarrattenijonkoping@dom.se		08:00-16:00
		www.kammarrattenijonkoping.domstol.se		

KAMMARRÄTTEN I JÖNKÖPING **DOM**

Mål nr 1590-16

YRKANDEN M.M.

[redacted] yrkar att hon ska beviljas tillsyn nattetid i stället för väntetid och anför bl.a. följande. Hennes andningsuppehåll och självskadebeteende går inte att förutspå. Hon sover inte kontinuerligt under natten och kräver aktiva kontinuerliga insatser hela natten. Hon måste vändas snabbt vid andningsuppehåll. Hon kan inte påkalla hjälp vid behov. Assistenterna måste hela tiden vara i hennes omedelbara närhet för att aktivt lyssna på hennes andning och se när hon behöver hjälp. Tillsyn kan beviljas oavsett om det är natt eller dag och oavsett om den försäkrade sover eller är vaken. För väntetid krävs enligt ny lydelse i föreskrifterna enbart att assistenten är tillgänglig i den försäkrades hem eller där den vistas. – Hon åberopar Försäkringskassans vägledning och kammarrättspraxis.

Försäkringskassan motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

I målet är ostridigt vilken typ av insatser [redacted] behöver. Frågan är om insatserna ska bedömas och ersättas som tillsyn eller som väntetid.

Vid bedömningen måste enligt kammarrättens mening hänsyn tas till både insatsernas karaktär och frekvens. Övervakning av andningsfunktion och ett eventuellt självskadebeteende får ses som en form av tillsyn som förutsätter mer uppmärksamhet och aktivitet än vad som normalt förekommer vid väntetid. Att behoven uppkommer oförutsägbart och att [redacted] inte själv kan påkalla hjälp talar i samma riktning. Den omständigheten att frekvensen av mer handgriplig hjälp varierar från natt till natt medför ingen annan bedömning. Insatserna ska därför ses som tillsyn och ersättas som aktiv tid. Överklagandet ska därmed bifallas.

KAMMARRÄTTEN I JÖNKÖPING **DOM**

Mål nr 1590-16

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande) och Jan Källman samt tf. kammarrättsassessorn Miriam Gewarges (referent) har deltagit i avgörandet.

Föredragande: Johan Åkerhed

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LINKÖPING

DOM
2016-03-17
Meddelad i Linköping

Mål nr
5560-15

KLAGANDE
[redacted]

God man: [redacted]

Ombud: Elin Joelsson
c/o Frösunda Omsorg AB
Stora Torget 2 C
595 30 Mjölby

MOTPART
Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Stockholm
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT
NFC Stockholm Klara, Omprövningsenhetens beslut 2015-07-03, se bilaga 1.

SAKEN
Assistansersättning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 11 00

Telefax
013-25 11 40

E-post:
forvaltningsrattenilinkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenilinkoping.domstol.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan beslutade vid omprövning den 3 juli 2015 att inte ändra tidigare beslut att avslå [redacted] ansökan om utökad assistansersättning och att bevilja assistansersättning för i genomsnitt 198,90 timmar per vecka. Beslutet innebär en sänkning av antalet assistanstimmar jämfört med föregående beslut, se bilaga 1.

[redacted] överklagar omprövningsbeslutet och anför i huvudsak följande. Beträffande hjälpbehovet under natten så ska hon beviljas aktiva assistanstimmar under hela natten, eftersom hennes andningsuppehåll och självskadebeteende inte går att förutspå. Hennes sömnperiod kan inte förutspås och hon sover inte sammanhängande utan vaknar under natten och kräver kontinuerliga aktiva insatser under hela natten. Hennes andningsuppehåll kommer flera gånger per natt och assistenterna måste då snabbt hjälpa henne genom att vända henne och se till att hon börjar andas igen. Försäkringskassan anser dessutom att det är medicinskt styrkt att hon behöver tillsyn under natten, trots detta beviljar den väntetid. Tillsyn som andra personliga behov kan beviljas oavsett om det är dag eller natt eller om den försäkrade sover eller är vaken. Hon ska därmed beviljas tillsyn under natten och inte väntetid.

Försäkringskassan yrkar att överklagandet avslås och uppger bl.a. följande. Väntetid innebär inte att assistenten har rätt att sova. Assistenten ska vistas i bostaden inom syn- alternativt hörhåll så att [redacted] kan få hjälp vid behov. Med väntetid menas tid då [redacted] behöver ha en assistent närvarande, men då hon inte egentligen har något behov, utan det är bara i fall ett behov uppstår, som assistenten behöver agera. Assistenten kan befinna sig i närheten och även kan sitta bredvid [redacted] säng, om så önskas, och vara beredd att utföra sitt uppdrag när hjälpbehov upp-

står. Redan beviljade assistanstimmar är tillräckliga för att tillgodose [redacted] hjälpbehov, även med avseende hjälpbehov under dygnsvilan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser framgår av Försäkringskassans beslut, bilaga 1.

Tidigare prövningar

Förvaltningsrätten har tidigare prövat vilket behov av assistans [redacted] har nattetid. I det målet (mål 1292-12) framförde [redacted] att hon bl.a. på grund av sina andnings- och sömnproblem har ett större behov av aktiv assistans än de 5 timmar assistans och 6 timmar jour som hon var beviljad under dygnsvilan. Förvaltningsrätten fann i dom den 13 november 2012 att redan beviljade assistanstimmar är tillräckliga för att tillgodose [redacted] hjälpbehov. Förvaltningsrätten noterade särskilt att den personliga assistenten ska finnas till förfogande i den försäkrades omedelbara närhet under jourtid och att denna tillsynsform får anses vara tillräcklig för att kunna avvärja uppkomna andningssvårigheter. Domen har vunnit laga kraft.

Förvaltningsrätten har i det nu aktuella målet den 17 augusti 2015 avslagit [redacted] yrkande om att interimistiskt få assistans för aktiv tillsyn under hela natten. Kammarrätten i Jönköping beslutade den 14 september 2015 att inte meddela prövningstillstånd (mål 2420-15).

Den nu aktuella prövningen

Kammarrätten i Jönköping har i dom den 17 november 2009 (mål nr 1090-09) uttalat bl.a. att uppgiften att enbart vaka över en sovande person, och vara beredd att ingripa vid behov, får bedömas som jour (”väntetid” med nu

aktuell benämning). Se även samma domstols dom den 23 februari 2007 i mål 2177-06 när det gäller möjligheten att sova under arbetspasset.

[redacted] aktuella förhållanden, i fråga om hjälpbehov, är i allt väsentligt de samma som rådde vid tidigare prövningar. Hon har således alltjämt behov av assistans dygnet runt. Under dygnsvilan behövs hjälp till följd av bl.a. andningsuppehåll. De aktiva insatserna för detta har av Försäkringskassan beräknats till 2 timmar och 15 minuter per dag.

Enligt förvaltningsrättens mening ger utredningen i målet inte stöd för att beräkna behovet av hjälp med aktiva insatser till ett högre belopp än vad Försäkringskassan gjort. Behovet av insatser under dygnsvilan avser således inte helt och fullt aktiva insatser och kan därför inte ersättas på annat sätt än vad det överklagade beslutet innebär. [redacted] behov får således anses tillgodosett genom redan beviljad assistansersättning motsvarande 2.25 timmar aktiv assistans per dygnsvila och väntetid i övrigt för sådan tid. Inte heller i övrigt finns skäl att frångå Försäkringskassan beräkning av assistansersättningens storlek. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 3104/1D)

Mats Edsgården

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Solveig Danielsson, Veronica Duán och Annika Krutzén.

3.

Försäkringskassan

GF Omprövning
Karola Porko, 010-116 15 06

Datum
2015-07-03

[redacted]

[redacted]

[redacted]

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
13
MÅLNR: 5560-15
AKTBIL: 2

Omprövning av beslut om assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 3 juni 2015.

Det tidigare beslutet

Försäkringskassan beslutade den 3 juni 2015 att avslå din ansökan om utökad assistansersättning, 250 timmar per vecka, från och med november 2014.

Försäkringskassan beslutade att du från och med juli 2015 får assistansersättning med i genomsnitt 198,90 timmar per vecka. Beslutet innebär en sänkning av antalet assistanstimmar jämfört med föregående beslut.

Försäkringskassan har gjort en uppföljning av din rätt till assistansersättning eftersom det förflutit mera än två år sedan rätten till assistansersättning senast prövades. Du har även ansökt om utökad assistansersättning i ansökan som kom in till Försäkringskassan den 27 november 2014. Av beslutet i ditt ärende framkommer att du bedöms tillhöra personkrets grupp ett enligt 1 § LSS, lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade. Detta innebär att du tillhör en personkrets som kan ha rätt till assistansersättning. För att ha rätt till assistansersättning krävs att behovet av personlig assistans för de grundläggande behoven uppgår till i genomsnitt mera än 20 timmar per vecka. Ditt behov av personlig assistans för de grundläggande behoven har i det ursprungliga beslutet bedömts överstiga i genomsnitt 20 timmar per vecka.

Din begäran om omprövning

Du har genom god man [redacted] och Frösunda Omsorg AB begärt omprövning av beslutet. I din begäran om omprövning beskriver du ditt behov av hjälp med anledning av din funktionsnedsättning. Du redogör för ditt behov av tillsyn under dygnsvilan. Du yrkar på assistansersättning med 250 timmar per vecka från och med tidpunkten för ansökan.

Du yrkar även på att Försäkringskassans beslut inte ska verkställas i avvaktan på att ärendet slutligen avgörs (inhibition).

Försäkringskassan

GF Omprövning
Karola Porko, 010-116 15 06

Datum
2015-07-03

[redacted]

Motivering till beslutet

Ett beslut om assistansersättning ska gälla oförändrat under två år, om inte väsentligt ändrade förhållanden inträffar innan dess. Efter två år, eller tidigare vid väsentligt ändrade förhållanden, ska en uppföljning ske. Både förutsättningarna för rätt till assistansersättning och antalet assistanstimmar som ersättning ska kunna betalas ut för ska prövas.

Vid en uppföljning ska Försäkringskassan även ta ställning till om det sedan föregående prövning tillkommit författningar, rättspraxis eller annan normering som påverkar rätten till assistansersättning. Tidigare beviljad ersättning behöver inte påverka beslutet.

En person har rätt att för sin dagliga livsföring få assistansersättning från Försäkringskassan om personen tillhör den personkrets som kan ha rätt till assistansersättning och om personens behov av personlig assistans för de grundläggande hjälpbehoven överstiger 20 timmar per vecka. Behov av stöd för de grundläggande behoven innefattar hjälp med personlig hygien, hjälp med måltider, hjälp att klä på och av sig, hjälp med att kommunicera med andra samt hjälp som förutsätter ingående kunskap. I bedömningen av de grundläggande behoven, personlig hygien, hjälp med måltider, hjälp att klä på och av sig, beaktas endast aktiva handgripliga hjälpinsatser, inte motiverings- och aktiveringsinsatser eller insatser i form av påminnelser. Hjälpbehov som tillgodoses genom annat samhällsstöd ger i regel inte rätt till assistansersättning.

Bedömningen av grundläggande behov handlar inte om att bedöma om personen behöver hjälp, utan är en individuell bedömning av vad personen behöver hjälp med. När det är fråga om personlig assistans är det fråga om hjälp och stöd av privat karaktär, insatsen i fråga ska vara förbehållen situationer av krävande eller på annat sätt komplicerad natur, i regel av mycket personlig karaktär.

Försäkringskassan har gått igenom ditt ärende på nytt och ändrar inte beslutet då det kan bedömas att tiden som du har behov av personlig assistans för såväl dina grundläggande behov som andra personliga behov beräknas uppgå till i genomsnitt 198,9 timmar per vecka, inklusive dubbel assistans all vaken tid med undantag av den tid du vistas på daglig verksamhet. Den beviljade assistansersättningen avser personlig assistans dygnet runt samt dubbel assistans.

För hjälp under dygnsvilan är du beviljad tid för aktiva insatser med 15,75 timmar per vecka och för resterande tid av dygnsvilan väntetid.

Assistansersättning kan beviljas under dygnsvila, om den hjälp som behövs är av mycket privat karaktär och det är angeläget att begränsa antalet personer som hjälper den försäkrade. Insatserna under dygnsvilan kan vara i form av såväl aktiva insatser som insatser i form av väntetid eller beredskap.

Försäkringskassan

GF Omprövning
Karola Porko, 010-116 15 06

Datum
2015-07-03

[redacted]

I samband med Försäkringskassans utredning av ditt hjälpbehov nattetid framkom att du behöver aktiv hjälp med vändningar och massage med i genomsnitt 2,25 timmar per natt. Personalen måste finnas tillgänglig i det hem i väntan på att hjälpbehov uppstår eftersom du inte kan tillkalla hjälp. Du har sömnapné och måste vändas och du får anfall på grund av ont i magen och måste masseras. Det framkommer även att hjälpbehovet varierar från natt till natt.

Försäkringskassan finner vid omprövning att bedömningen gällande vad som ingår i de grundläggande behoven samt den beräknade tidsåtgången för hjälpbehov i samband med de grundläggande behoven och andra personliga behov är korrekt. Vid en sammantagen bedömning av ditt hjälpbehov under natten bedöms ditt hjälpbehov vara tillgodosett genom aktiva insatser med 2,25 timmar per dygn och väntetid för resterande del av dygnet.

Beträffande rätt till assistansersättning vid kortare sjukhusvistelse kan konstateras att man enligt huvudregeln inte kan få assistansersättning när man vårdas på sjukhus. Man kan dock få assistansersättning vid en kortare sjukhusvistelse, högst fyra veckor, om det finns särskilda skäl som gör att assistenten bör kunna följa med den funktionshindrade och bistå personen. Försäkringskassan har i det ursprungliga beslutet bedömt att du har sådana särskilda skäl som ger rätt till assistansersättning vid kortare sjukhusvistelse.

Försäkringskassan finner vid omprövning ingen anledning att göra någon annan bedömning än vad som gjorts i grundbeslutet. Medicinska underlag, utredningen i ditt ärende samt synpunkter i din begäran om omprövning ger inte stöd för något annat ställningstagande. Beslutet ändras inte.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på följande bestämmelser:

- 1, 9 och 9a §§ lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 51 kap. 2-5, 9 och 11 samt 12 §§ socialförsäkringsbalken
- 106 kap 24, 25 § socialförsäkringsbalken
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Du hittar bestämmelserna på forsakringskassan.se. Klicka på *Om Försäkringskassan* och sedan på *Lagar och regler*.

Försäkringskassan

Karola Porko

Försäkringskassan

GF Omprövning
Karola Porko, 010-116 15 06

Datum
2015-07-03

[redacted]

Är du inte nöjd med beslutet?

Om du tycker att det här beslutet är fel kan du överklaga det hos förvaltningsrätten. I så fall ska du lämna eller skicka ett brev till Försäkringskassan.

Brevet måste komma in inom två månader från den dag du tagit del av beslutet. Försäkringskassan skickar sedan brevet till förvaltningsrätten.

Brevet ska innehålla följande uppgifter:

- Vilket beslut som du vill överklaga.
- Hur och varför du vill att beslutet ska ändras.
- Ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud vill förvaltningsrätten att du anger ombudets namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet skickas till Försäkringskassan, Omprövningsenheten, Box 70320, 107 23 Stockholm.

Information

Försäkringskassan har inte behörighet att fatta beslut om inhibition. Om detta beslut överklagas kan Förvaltningsrätten besluta om inhibition av beslut om assistansersättning.

Det här behöver du också veta

Har du assistans under tiden förvaltningsrätten prövar ditt överklagande?

Om förvaltningsrätten ändrar Försäkringskassans omprövningsbeslut och beviljar dig assistansersättning så kan du få ersättning för tid före förvaltningsrättens dom. Detta gäller även om förvaltningsrättens dom överklagas och ändras i kammarrätten. Detta gäller under förutsättning att den utförda assistansen har redovisats till Försäkringskassan.

Har du frågor?

Du är välkommen att ringa Karola Porko eller vårt kundcenter 0771 524 524 om du har frågor om ditt ärende.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR – PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

DV 3104/1 D • 2013-06 • Producerat av Domstolsverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.